

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

15.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 22-го Февраля — 1838 — Wilno. Wtorek. 22-go Lutego.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 13-го Февраля.

Высочайшею Грамотою, отъ 21 Января, Окружный Генераль 5-го Отдѣльнаго Корпуса Внутренней Стражи, состоящей по Арміи Генераль-Маіоръ *Ушаковъ 3-й*, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ *Ордена Св. равноапостольнаго Князя Владимира второй степени*.

— Высочайшимъ Приказомъ, 1-го Февраля, назначены: Начальникъ Штаба Отдѣльнаго Сибирскаго Корпуса, Генераль-Маіоръ *Галавѣевъ*, состоятъ по Арміи; состоящей въ распоряженіи Военнаго Министра *Генераль-Маіоръ Баронъ Новосиль*, Начальникомъ Штаба Отдѣльнаго Сибирскаго Корпуса; Командиръ Бѣлевскаго Егерскаго полка, Генераль-Маіоръ *Караника*, Командиромъ 1-й бригады 23-й Пѣхотной дивизіи, съ состояніемъ по Арміи; Драгунскаго Его Императорскаго Высочества Наслѣдника полка Полковникъ *Бургардъ*, Командиромъ Кинбургскаго Драгунскаго; Елисаветградскаго Уланскаго полка Полковникъ *Казадавъ*, Командиромъ Украинскаго Уланскаго; Гренадерскаго Генералиссимуса Князя Суворова полка Полковникъ *Асосковъ 2-й*, Командиромъ Староингерманландскаго Пѣхотнаго; Ревельскаго Егерскаго полка Полковникъ *Войничовицъ*, Командиромъ Муромскаго пѣхотнаго; Пѣхотнаго Принца Карла Прусскаго полка Полковникъ *Митрофановъ 1-й*, Командиромъ Фельдмаршала Графа Дибича-Забалканскаго пѣхотнаго; Могилевскаго пѣхотнаго полка Полковникъ *Носовъ*, Командиромъ Тобольскаго пѣхотнаго; Ревельскаго Егерскаго полка Полковникъ *Шепелевъ 3-й*, Командиромъ Низовскаго Егерскаго; Великолуцкаго Егерскаго полка Полковникъ *Златковскій*, Командиромъ Охотскаго Егерскаго; Борисоглебскаго Уланскаго полка Подполковникъ *Траскинъ 2-й*, Командующимъ Серпуховскимъ Уланскимъ; Гусарскаго Его Императорскаго Высочества Великаго Князя МИХАИЛА ПАВЛОВИЧА полка Подполковникъ *Кожуль 2-й*, Командующимъ Образцовымъ Кавалерійскимъ; Полтавскаго пѣхотнаго полка Подполковникъ *Александровицъ 1-й*, Командующимъ Бѣлевскимъ Егерскимъ. Уволенъ отъ службы, Командиръ 1-й бригады 23-й Пѣхотной дивизіи, Генераль-Маіоръ *Вакульскій 1-й*, за болѣзнію, съ мундиромъ и пенсіономъ двухъ третей оклада, опредѣленнаго Уставомъ 6 Декабря 1827 года.

— Надворный Совѣтникъ *Попомаревъ* получилъ пятилѣтнюю привиллегію на введеніе въ Россію изобрѣтеннаго въ чужихъ краяхъ спиртогоннаго снаряда или куба, для выдѣлки водки. По объясненію просителя, водка, выдѣлываемая у насъ въ Кизлярскомъ уѣздѣ изъ винограда и выжимокъ его, называемыхъ чапра, перегоняется по весьма старой методѣ, и отъ того имѣеть пригарь; посредствомъ настоящаго аппарата совершенно устраняется этотъ недостатокъ, и сверхъ того значительно сберегается горючій матеріалъ, въ которомъ ощущается большой недостатокъ въ южныхъ нашихъ губерніяхъ.

— Сообщаемъ подробности объ открытіи памятника Князю *Потемкину-Таврическому*, въ Херсонѣ,

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, 13-go Lutego.

Przez Najwyższy Dyplomata pod dniem 21-m Stycznia, Okręgowy Jenerał 5-go Okręgu Oddzielnego Korpusu Wewnętrznej Straży, liczący się w Armii Jenerał-Major *Uszakow 3-ci*, Najłaskawiey mianowany Kawalerem Orderu Sw. Równego z Apostołami *Xięzcia Włodzimierza drugiego stopnia*.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 1-go Lutego, назначени: Naczelnik Sztabu Oddzielnego Korpusu Sybirskiego, Jenerał Major *Hatafiejew*, licząc się w Armii; zostający pod rozporządzeniem Ministra Wojny, Jenerał-Major *Baron Chowen*, Naczelnikiem Sztabu Oddzielnego Korpusu Sybirskiego; Dowódca Bielewskiego półku Strzelców, Jenerał-Major *Karanika*, Dowódcą 1-ey brygady 23-ey dywizyi Pieszey, z liczeniem się w Armii; półku Dragonów Jego CESARSKIEY WYSOKOŚCI NASTĘPCY Półkownik *Burgard*, Dowódcą Kinburskiego półku Dragonów; Półkownik *Elisawedgradzkiego półku Ułanów Kazadajew*, dowódcą Ukrainskiego Ułanów; półku Grenadyerów Generalissimusa *Xięcia Suworowa Półkownik Asoskow 2-gi*, Dowódcą Staroingermanlandzkiego pieszego; Półkownik *Rewelskiego Półku Strzelców Woynilowicz*, Dowódcą Muromskiego pieszego; Półkownik półku Xięcia Karola Pruskiego *Mitrofanow 1*, Dowódcą półku Piechoty Feldmarszałka Hrabiego *Dybicza Zabałkańskiego*; Półkownik *Mohylewskiego półku Pieszego Nosow*, Dowódcą *Tobolskiego pieszego*; Półkownik *Rewelskiego półku Strzelców Szepelw 3-ci*, Dowódcą *Nizowskiego Strzelców*; Półkownik *Wielkołuцьkiego półku Strzelców Zlatkowski*, Dowódcą *Ochockiego Strzelców*; Podpółkownik *Borysohlebskiego półku Ułanów Traskin 2-gi*, Dowódcą *Sierzpachowskiego Ułanów*; półku *Huzarow Jego CESARSKIEY WYSOKOŚCI WIELKIEGO XIĘCIA MICHAŁA PAWŁOWICZA Półkownik Koszkuł 2-gi*, Dowódcą *Wzorowym Kawaleryi*; Podpółkownik *Półtawskiego półku Pieszego Alexandrowicz 1-szy*, Dowódcą *Bielewskim Strzelców*, Uwolniony ze służby, Dowódcą 1-ey brygady 23-ey dywizyi Pieszey Jenerał-Major *Wakulski 1-szy*, z przyczyny choroby, z mundurem i pensją dwóch trzecich wyznaczenia, podług Ustawy 6 go Grudnia 1824 roku.

— Radzca Dworu *Ponomarew* otrzymał pięcioletni przywilej na zaprowadzenie w Rossyi wynalezionego za granicą aparatu do pędzenia spirytusu czyli kotła do pędzenia wódki. Podług opisanja proszącego, wódka pędzona u nas w powiecie Kizlarskim z winogradu i jego wytłoczyn, nazywanych czapra, przepędza podług bardzo starey metody, przez co traci przypaleniem; za pomocą niniejszego aparatu to złe zupełnie się usuwa, i prócz tego znacznie się oszczędza materyał palny, którego daje się czuć wielki niedostatek w południowych naszych Guberniach.

— Udzielamy szczegóły o odkryciu pomnika Xięciu *Potemkinowi-Tauryckiemu*, w Chersonie, wyjęte przez

займствуемая нами изъ Одесскаго Вѣстника. Памятникъ открытъ 24-го минувшаго Ноября. Имя Потемкина неразрывно связано съ именемъ Новороссійскаго края, которымъ онъ управлялъ въ теченіе семнадцати лѣтъ (съ 1774 г. по 1791), и признательные соотечественники почтили память Новороссійскихъ степей, воздвигнувъ изъ бронзы колоссальное изображеніе его въ Херсонѣ, обязанномъ ему своимъ существованіемъ, и гдѣ покоятся бранные останки сего великаго мужа.

Въ царствованіе Императора АЛЕКСАНДРА, родственники Князя Потемкина изъявили желаніе соорудить ему памятникъ въ Херсонѣ: Указомъ 1801 года Сентября 17-го дозволено было Графу Самойлову, племяннику Потемкина и другимъ лицамъ исполнить это предположеніе; но это намѣреніе, по нѣкоторымъ обстоятельствамъ, оставлено было безъ исполненія. Жители Новороссійскаго края не покидали однакожь мысли воздвигнуть памятникъ славному соотечественнику своему. На этотъ предметъ открыта была подписка, и, при помощи добровольныхъ пожертвованій, исполнено наконецъ это предположеніе, и памятникъ Свѣтлѣйшему Князю Потемкину-Таврическому открытъ въ Херсонѣ въ концѣ минувшаго года, чрезъ сорокъ шесть лѣтъ послѣ его кончины.

Сей прекрасный памятникъ вылитъ изъ бронзы въ колоссальныхъ размѣрахъ. На высокому гранитномъ пьедесталѣ поставлена статуя Князя Таврическаго. Потемкинъ изображенъ въ кавалергардскихъ латахъ, съ непокрытой головой: съ плечъ его виситъ мантия; у ногъ лежитъ каска; лѣвой рукою онъ опирается на мечъ, а правой на фельдмаршальскій жезль. На первой, лицевой сторонѣ пьедестала начертаны слова:

КНЯЗЮ ПОТЕМКИНУ
ТАВРИЧЕСКОМУ
НОВОРОССІЙСКОМУ КРАЮ.

На противоположной сторонѣ изображенъ гербъ Потемкина. На третей сторонѣ вырѣзана слѣдующая надпись:

„Памятникъ сей воздвигнутъ въ царствованіе Государя Императора НИКОЛАЯ ПЕРВАГО, при Новороссійскомъ и Бессарабскомъ Генераль-Губернаторѣ Графѣ Воронцовѣ, и при Херсонскомъ Гражданскомъ Губернаторѣ Дѣйствительномъ Статскомъ Совѣтникѣ Ганскау, въ 1836 году.“

На четвертой сторонѣ переводъ той же надписи на Латинскомъ языкѣ:

„Regnante NICOLAO Primo Omnium Russia-
rum IMPERATORE et Autocratore, *Michaelo Comite Vorontsov* supremo Novae - Russiae atque Bessarabiae gubernatore, *Jacobo Hanscau* Chersonensis provinciae gubernatore, PRINCIPI GREGORIO POTEMKIN-
TAURICZESKIY Nova-Russia grata hoc monumentum anno MDCCCXXXVI erexit.“

Открытіе памятника происходило въ слѣдующемъ порядкѣ:

Утромъ 24-го Ноября, площадь, на которой воздвигнутъ памятникъ, покрылась множествомъ народа всѣхъ сословій. Въ девять часовъ, два резервные баталіона, баталіонъ Херсонской внутренней стражи и двѣ роты артиллеріи заняли тамъ назначенныя имъ мѣста. До начатія обѣдни, чиновники и почетные граждане собрались на квартиру Г-на Гражданскаго Губернатора, и отправились оттуда въ Успенскій Соборъ, гдѣ совершена была Божественная Литургия и, велѣвъ за тѣмъ, отпѣта соборныиъ духовенствомъ большая панихида о упокоеніи души усопшаго Князя Григорія Александровича Потемкина. Предъ окончаніемъ панихиды, Настоятель собора, Протоіерей *Соколовъ*, произнесъ умиленное слово.

Вслѣдъ затѣмъ начался молебенъ, и духовенство отправилось съ хоругвями на площадь, гдѣ возвышался завѣщенный со всѣхъ сторонъ памятникъ. При появленіи духовенства, командовавшей парадомъ, Генераль-Маіоръ *Катаржи*, приказалъ сдѣлать „на молитву“. По окончаніи молебствія, провозглашено было многолѣтіе Государю Императору и всему Августѣйшему Дому, и въ тотъ же мигъ завѣсы ниспали съ памятника; войска отдали честь; барабаны грянули полный походъ, и звуки музыки слились съ громогласнымъ ура! Въ то же самое время, съ ближайшаго адмиралтейскаго вала, обращеннаго къ городу, воспитанники Училища Торговаго Мореплаванія открыли пальбу изъ пушекъ. Войска и нѣскольکو тысячъ народа, покрывавшаго площадь, улицы, бульваръ и даже стѣны и кровли домовъ, пораженные величїемъ этого зрѣлища, огласили воздухъ радостнымъ ура! По окропленіи памятника, войска и народа святою водою, войска въ стройномъ порядкѣ прошли мимо бронзоваго изваянія Князя Таврическаго.

nas z Gazety Odeskiej. Pomnik został odkryty 24-go Listopada roku zeszłego. Imię Potemkina nie rozdzielnie złączone jest z imieniem kraju Nowo-Rossyjskiego, którym on zarządzał w przeciągu lat siedemnastu (od roku 1774 do 1791); wdzięczni rodacy uczcili pamiętkę znakomitego wodza i pierwszego rządcy stepow Noworossyjskich, wzniosłszy z brązu kolosalny jego wizerunek w Chersonie, który winien mu jest swe istnienie, i gdzie spoczywają zwłoki tego wielkiego męża.

Za panowania Cesarza ALEXANDRA, krewni Xięcia Potemkina oświadczyli życzenie wzniesić mu pomnik w Chersonie: przez Ukaz 1801 roku Września 17-go dozwolono było Hrabiemu *Samoyłowu*, siostrzanowi Potemkina i innym osobom wypełnić ten zamysł; ale dla niektórych okoliczności nie przyszło to do skutku. Mieszkańce kraju Noworossyjskiego nie tracili jednakże chęci wzniesienia pomnika sławnemu swojemu współziomkowi. W tym celu ogłoszona była subskrypcja, i przy pomocy ofiar dobrowolnych, wykonano nakoniec ten zamiar, a pomnik Jaśnie Oświeconemu Xięciu Potemkinowi-Tauryckiemu odkryty został w Chersonie ku końcowi roku przeszłego, we czterdzieści sześć lat po jego śmierci.

Piękny ten monument wylany jest z brązu w rozmiarach kolosalnych. Na wysokim podnożu granitowym, postawiony jest posąg Xięcia Tauryckiego. Potemkin wyobrażony jest w zbroi kawalergardów, z odkrytą głową: z ramion jego spada płaszcz, u nóg szyszak; lewą ręką opiera się na mieczu, a prawą na buławie marszałkowskiej. Na pierwszej głównej stronie podnoża napisane słowa.

XIĘCIU POTEMKINOWI
TAURYCKIEMU
KRAJ NOWOROSSYYSKI.

Na stronie przeciwległej wyobrażony jest herb Potemkina. Na trzeciej stronie wyrzytnięty napis następujący:

„Pomnik ten wzniesiony za panowania Cesarza NIKOŁAJA PIERWSZEGO, za Noworossyjskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora Hrabi Woroncowa, i za Chersonskiego Cywilnego Gubernatora Rzeczywistego Radzcy Stanu *Hanscau*, w roku 1836.“

Na stronie czwartej tłómaczenie tegoż napisu w języku łacińskim:

„Regnante NICOLAO Primo Omnium Russia-
rum IMPERATORE et Autocratore, *Michaelo Comite Vorontsov* supremo Novae - Russiae atque Bessarabiae gubernatore, *Jacobo Hanscau* Chersonensis provinciae gubernatore, PRINCIPI GREGORIO POTEMKIN-
TAURICZESKIY Nova-Russia grata hoc monumentum anno MDCCCXXXVI erexit.“

Otwarcie pomnika odbyło się w porządku następującym:

Z rana 24-go Stycznia, plac, na którym stoi pomnik, wypełniony był mnóstwem ludu wszystkich stanów. O godzinie dziewiątej, dwa bataliony rezerwowe, batalion Chersonskiej straży wewnętrznej i dwie rotы artylleryi, zajęły tam назначone dla siebie miejsce. Przed zaczęciem mszy świętej, urzędnicy znakomitsi i obywatele miasta zebrawi się do kwatery P. Gubernatora Cywilnego, a ztamtąd udali się do Soboru Wniebowzięcia, gdzie odprawiona była Msza święta, po której całe duchowienstwo sobornie odprawiało nabożeństwo żałobne za duszę zmarłego Xięcia Jerzego Alexandrowicza Potemkina. Przed ukończeniem pанихиды, przełożony Soboru, Protojerey *Sokolow*, miał rozrzewniającą mowę.

Wraz potem zaczęły się modły, i duchowienstwo udało się z chorągiewami na plac, gdzie się wznosił ze wszystkich stron osłoniiony pomnik. Za ukazaniem się duchowienstwa, komenderujący paradą, Jenerał-Major *Katarzi*, zakomenderował, „na modlitwę“. Po ukończeniu modłów, zaśpiewano *mnogie lata* Cesarzowi Jego Mości i całemu NAYJAŚNIEYSZEMU Domowi; w teyże chwili zastony opadły z pomnika; woyska oddały część; bębny uderzyły marsz jeneralny, i dźwięki muzyki złączyły się z grzmiećm ура! W tymże czasie, z najbliższego walu admiralicyi, do miasta obróconego, uczniowie szkoły żeglugi handlowej rozwinęli z dział ogień. Woyska i kilka tysięcy ludu, napełniającego plac, ulice, bulwar, a nawet ściany i dachy domow, uderzeni wielkością tego widowiska, napełnili powietrze radośnѣm ура! Po okropieniu pomnika, wojska i wojownikow ludu wodą święconą, woyska w szykowym porządku przeciągnęły przed bronzowym pomnikiem Xięcia Tauryckiego.

По окончаніи этого торжества, Г. Генералы, Штабъ и Оберъ-Офицеры, чиновники и граждане были приглашены Херсонскимъ Градскимъ Главою, К. И. Поповымъ, къ обѣденному завтраку, во время котораго провозглашены были тосты, при звукахъ народнаго гимна: „Боже, Царя храни“, за здравіе возлюбленнаго Монарха и Его Августѣйшаго Дома; послѣ того предложенъ былъ тостъ за здравіе Г. Новороссійскаго и Бессарабскаго Генераль-Губернатора, Графа М. С. Воронцова. Находившіяся въ парадѣ войска также угощены были обѣдомъ.

Вечеромъ, у Г. Гражданскаго Губернатора данъ былъ великолѣпный балъ, продолжавшійся до трехъ часовъ ночи.

Погода вполне благопріятствовала сему торжеству. Весь городъ и въ особенности площадь, на которой возвышается памятникъ, также бульваръ и улицы, ведущія къ Дняпру, были прекрасно иллюминированы.

При взглядѣ на сей новый памятникъ, нельзя не обратиться къ тому времени, когда ЕКАТЕРИНА Великая ввѣрила Генераль-Поручику Потемкину управленіе Новороссійскимъ краемъ. Тогда, на широкомъ пространствѣ незаселенныхъ степей южной Россіи не было почти ни какихъ слѣдовъ гражданственности. Извнѣ, дряхлѣвшее могущество Оттомановъ боролось еще съ Русскими громами, между тѣмъ какъ внутри земель, безнаказанно своевольничали Татары и Запорожцы. Всеобъемлющій геній Потемкина даровалъ новую жизнь этой полудикой странѣ и бросилъ первыя сѣмена нынѣшняго ея благосостоянія. Все уступило предъ нимъ, повинаясь несокрушимой волѣ его, все измѣнялось и устроивалось съ неимоверною быстротою. И когда онъ на вѣки смежилъ очи свои въ пустыняхъ Молдавіи, въ степяхъ Новороссійскаго края стояли уже новые города, были проложены новые пути торговли, и на волнахъ Чернаго Моря вѣяли флаги Русскаго флота. Припоминая славное и многотрудное поприще Потемкина, его чудную судьбу, его внезапную кончину вдали отъ родины, мы невольно повторяемъ вдохновенные стихи Державина, когда поэтъ, пораженный неожиданною вѣстію о смерти героя Таврическаго, своего современника, воскликнулъ:

... Знаешь умеръ нѣкій вождь! : :
Чей шрулъ, какъ на распуши мгла,
Лежшь на шемномъ лонѣ ночи?
Простое рубище чресла,
Двѣ лепшы покрываютъ очи;
Прижаты къ кладной груди персты;
Уша безмолвствують отверсты!
Чей одръ — земля; кровь — воздухъ синь;
Чертоги — вкругъ пустыни виды?
Не ты-ли, счастья, славы сынъ,
Великолѣпный Князь Тавриды?
Не ты-ли съ высоты чешей
Безапно палъ среди степей?

Такимъ образомъ, въ странѣ, которая въ особенности служила обширнымъ поприщемъ славной жизни Потемкина, потомство ставитъ уже второй памятникъ этому знаменитому Государственному мужу блистательнаго вѣка ЕКАТЕРИНЫ Великой. Оберъ-Гофмейстерина Двора Его Императорскаго Величества, Графиня А. В. Браницкая, племянница Князя Таврическаго, соорудила каменный обелискъ, въ шесть сажень вышиною, на мѣстѣ кончины своего дяди, въ Ясскомъ уездѣ Бессарабской Области, близъ вотчины Сабіени, по дорогѣ изъ Скулянъ въ Кишиневъ. (Сбв. Пз.)

Варшава, 22-го Февраля.

Вчерашнюю ночь безъ всякой предварительной болѣзни, скончался здѣсь Его Высокопреосв. Варшавскій Архіепископъ Станиславъ Хороманскій. (Г. С.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 11-го Февраля.

Императоръ поѣдетъ на Коронацію въ Медіоланъ позже, нежели какъ съ начала полагали. Его Велич. отправится прежде къ Теплицкимъ водамъ.

— Назадъ тому съ небольшимъ недѣля, какъ въ столицѣ нашей едва не вспыхнулъ пожаръ. Во время представленія Фрейшица въ театрѣ при Коринтскихъ воротахъ, по окончаніи втораго дѣйствія показалося въ амфитеатрѣ пламя. Директоръ велѣлъ тотчасъ опустить желѣзныя занавѣсы, который отдѣляя публику отъ опасности, безъ сомнѣнія предохранилъ не отъ одного горестнаго происшествія. (Г. С.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 14-го Февраля.

Князь Таллейранъ безпрестанно подверженъ сильнымъ недугамъ, именно въ прошлую ночь, окружающіе его были въ величайшей опасности.

Po ukończeniu tey uroczystości, PP. Jenerałowie, Sztabs-i Ober Oficerowie, urzędnicy i obywatele byli zaproszeni przez Chersońskiego Głowę Miasta, K. I. Popowa, na śniadanie, w czasie którego spełnione były toasty, wśród odgłosu himnu narodowego „Boże, Króla zachowaj” za zdrowie ukochanego MONARCHY i Jego NAJJAŚNIEYSZEGO Domu; potem spełniono toast za zdrowie P. Noworossyyskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora, Hrabiego M. S. Woronцова. Woyska na paradzie znajdujące się były także częstowane obiadem.

Wieczorem, u P. Cywilnego Gubernatora dany był bal spaniały, do trzeciej godziny w nocy trwający.

Pogoda zupełnie sprzyjała tey uroczystości. Całe miasto, a szczególniej plac, na którym się pomnik wznosi, tudzież bulwar i ulice, do Dniepru prowadzące, były pięknie illuminowane.

Patrząc na ten nowy pomnik, mimowolnie przenosisię człowiek w owe czasy, kiedy KATARZYNA WIELKA, powierzyła Jenerał-Porucznikowi Potemkinowi zarządę kraju Noworossyyskiego. W ówczas, na obszerney przestrzeni niezaludnionych stepow Rossyi południowej, żadnych prawie nie było śladów cywilizacyi. Zewnątrz wążlejaca potęga Ottomanów mocowała się jeszcze z piorunami Ruskiemi, gdy tym czasem wewnątrz krajow rządźali nieład Tatarowie i Zaporożcy. Wszystko obejmujący geniusz Potemkina, nadał nowe życie temu na pół dzikiemu krajowi, i pierwsze rzucił nasiona terażnieyszej jego pomyślności. Wszystko mu ustąpiło, ulegając niezłomney jego woli, wszystko się odmieniało i szykowało z trudną do uwierzenia szybkością. I kiedy już na zawsze zamknął swe powieki w pustyniach Mołdawii, w stepach kraju Noworossyyskiego wznosiły się już nowe miasta, wyprowadzone były nowe drogi dla handlu, i na bałwanach Czarnego morza powiewały bandery floty Rossyyskiej. Przypominając sławny, z wielką trudami połączony zawód Potemkina, jego dziwne przeznaczenie, jego śmierć niespodzianą daleko od oyczyzny, mimowolnie powtarzamy natchnione wiersze Dierżawina, kiedy poeta, uderzony niespodziewaną wiadomością o śmierci bohatera Tauryckiego, sobie współczesnego, zawołał:

Tym sposobem w kraju, który w szczególności obszernym polem był pełnego sławy życia Potemkina, potomkowie stawiają drugi już pomnik temu znakomitemu mężowi świetnego wieku KATARZYNY WIELKIEJ. Wielka Mistrzyni Dworu Jego CESARSKIEJ MOŚCI, A. W. Bраницка, siostrzenica Xięcia Tauryckiego, wzniosła muiowany obelisk, na sześć sążni wysoki, na miejscu śmierci swego wuja, w powiecie Jasskim, w Obwodzie Bessarabskim, blisko majątności Sabijeni, na drodze ze Skulan do Kiszeniawa. (P.P.)

Warszawa 22-go Lutego.

Wczorajszej nocy zszedł z tego świata, bez żadney poprzedniej słałości, J.W. JX. Stanisław Charomański, Arcybiskup Warszawski.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R Y A.

Wiedeń, 11-go Lutego.

Wyjazd Cesarza na koronacyą do Medyolanu, późniey nastąpi aniżeli z początku zamierzano. N. Pan pojedzie pierwiej do wód w Cieplicach.

— Drugi tydzień temu, jak stolica nasza mało od ognia nawiedzona nie została. Podczas przedstawienia sztuki, Wolny strzelec, na teatrze przy bramie Karyntskiej, (Kärtnerthor theater), zapaliło się na scenie po drugim akcie. Natychmiast kazał Dyrektor spuścić zasłonę żelazną, która, oddzielając publiczność od niebezpieczeństwa, ochroniła niezawodnie nie od jednego smutnego przypadku.

F R A N C Y A.

Paryż, dnia 14 Lutego.

Xiężę Talleyrand nie przestaje byđz mocno cierpiącym, a przeszłej nocy otaczający go, zdjęci byli naużywszą obawą o jego życie.

— Белгійскій Посланникъ въ прошедшее Воскресенье отправился отсюда въ Брюссель. Во время его отсутствія, Г. Рожье останется уполномоченнымъ.

— Одинъ здѣшній журналъ сообщаетъ: „Третьяго дня вечеромъ и вчера утромъ распространился слухъ о смерти Короля. Мы вчера не хотѣли о немъ упоминать, такъ какъ это легко могло бы возбудить опасеніе. Но сегодня, когда извѣстно, что нѣтъ нима-льшаго основанія къ тому, должно спросить, отъ чего онъ могъ произойти. Полагаютъ, что противники уменьшенія процентовъ, участвовали въ распространеніи сего слуха. Говорятъ, что они хотѣли приготовить доказательство противу сей мѣры, думая обратить вниманіе на затрудненія, въ которыхъ находилось бы Королевство, еслибы *Людвигъ Филиппъ* умеръ въ ту минуту, когда принялъ намѣреніе произвести уменьшеніе. Но Король наслаждается совершеннымъ здоровьемъ и по всякому вѣроятію, еще долго не будемъ опасаться такого печальнаго происшествія.“

— Вода въ Сенѣ въ теченіе 2 дней возвысилась болѣе 5 футовъ. Холодъ значительно уменьшился, и термометръ вчера въ 7 час. утра показывалъ только 5 град. мороза.

— Правительство публиковало сегодня слѣдующую телегр. депешу изъ Шерпиньяна отъ 12-го ч.: „Баронъ *Мееръ* снабдивъ Кардону жизненными припасами отступилъ на Манрезу. Изъ Мореллы, съ того времени какъ Карлисты заняли сіе мѣсто, ничего навѣрное неизвѣстно: 29-го ч. прош. м., *Ораа* вступилъ въ Беникарло, которую оставилъ *Кабрера*, овладѣвъ всеми тамошними припасами.“ — Извѣстія изъ Мадрита простираются до 6-го ч. и ничего новаго важнаго не сообщаютъ.

— *Journal du Havre* содержитъ слѣдующее: „3-го Января въ Новомъ-Орлеанѣ случился большой пожаръ, который превратилъ въ пепель болѣе 20 большихъ съ товарами анбаровъ. Убытка полагаютъ почти на 2 мил. долларовъ. Много людей сдѣлалось жертвою пламени. О причинѣ пожара ничего навѣрное неизвѣстно.“

15-го Февраля.

Король председательствовалъ вчера въ Советѣ Министровъ и потомъ давалъ продолжительную аудіенцію Князю *Таллейрану*.

— Подтверждается слухъ, что Герцогиня *Орлеанская* беременна.

— *Revue de Paris* уведомляетъ о нѣкоторыхъ перемѣнахъ въ дипломатическомъ корпусѣ. Французскій Посланникъ въ Дрезденѣ Г. *Бюссиеръ* будетъ Посланникомъ при Союзѣ въ Франкфуртѣ, а Баронъ *Алей де Сипрей* уполномоченнымъ Министромъ въ Мексикѣ, на мѣсто Барона *Деффоуди*, который назначенъ въ Дрезденъ.

— Вчера оправдалась догадка, что часть пожаровъ бывшихъ здѣсь въ последнее время произошла не просто случайно. Въ двухъ мѣстахъ появился огонь, который такъ скоро погасили, что остались въ цѣлости горючія вещества, подложенныя для распространенія пламени. Полиція всячески старается отыскать виновниковъ злодѣянія.

— *Quotidienne* содержитъ письмо изъ Мадрита отъ 7-го ч. въ которомъ уведомляютъ, что *Базиліо Гарсія* одержалъ побѣду надъ Христиносами. Колонна ихъ состоящая изъ 1,000 челов., говорятъ, совсѣмъ разбита. Сраженіе происходило, какъ пишутъ, близъ Марацателы, куда заманили Христиносовъ фальшивыя маневры *Гериллеро-Палилоса* и потомъ *Гарсія* напалъ на нихъ съ тылу. *Нарвазъ* объявилъ на военномъ положеніи провинціи Севиллау и Кадиксъ. Тамъ мѣры предпринялъ *Эскаланте* въ Гранадѣ и *Пардинасъ* въ Ціудадъ-Реаль.

— Въ письмахъ съ Испанскихъ границъ уведомляютъ, что *Д. Карлосъ* 6-го ч. въ 10 час. утра, оставилъ Лодію, съ намѣреніемъ, перенести прежде главную свою квартиру въ Дуранго, а потомъ въ концѣ мѣсяца въ Эстеллу. Его сопровождаетъ Генераль *Герре*. Христиносы оставивъ *Бальмаседу* при отступленіи къ Вилларкайо, живо были преслѣдуемы Карлистами подъ начальствомъ *Кастора Андешага* и будто потеряли немаловажный уронъ. Изъ Саламанки уведомляютъ, что тамъ открытъ Карлистскій заговоръ, въ слѣдствіе коего болѣе 300 вооруженныхъ челоѣкъ оставили городъ. Въ Верхней Каталоніи Карлисты все болѣе и болѣе увеличиваются и полагаютъ, что въ продолженіе 3 мѣсяцевъ они овладѣютъ всею провинціею.

16-го Февраля.

Говорятъ объ дальнѣйшей перемѣнѣ по дипломатическому корпусу. Г. *Румини*, какъ слышно, будетъ перемѣненъ изъ Турина въ Неаполь а его преемникомъ въ Туринѣ будетъ Баронъ *Мортье*, теперешній Посланникъ въ Гагѣ, на мѣсто котораго поступитъ По-

— Поселъ *Belgicki* прашей недѣли выехалъ стѣдъ do Bruxelli. Podczas jego nieobecności P. *Rogier* sprawować będzie interessa.

— Jeden z tutejszych dzienników donosi: „Zawczora wieczorem i wczora rano rozbiegła się pogłoska o śmierci Króla. Nie chcieliśmy wczora wspominać o tém, gdyż to łatwo by wzbudzić mogło obawę. Lecz dzisiaj, kiedy wiadomo, że ta pogłoska niema najmniejszej zasady, trzeba zapytać: z kąd ta wieść powstała. Utrzymują, że przeciwnicy redukcji rentów, nie całkiem byli obcy rozszerzeniu tej pogłoski. Mówią, iż chcieli oni przygotować dowód przeciwko tego środka, usiłując zwrócić uwagę na trudności, w jakichby się kraj znajdował, jeśliby *Ludwik Filip*, umarł w tej chwili, kiedy zamierzał uskutecznić redukcją. Lecz Król cieszy się zupełnym zdrowiem i podług wszelkiego podobieństwa, wyżej wspomnianego smutnego wypadku długo się jeszcze nie będziemy lękałi.“

— Woda na Sekwanie od dwóch dni podniosła się więcej jak na 5 stopy. Zimno znacznie spadło: gdyż termometr wczora o godz. 7 rano, pokazywał tylko 5 stop mrozu.

— Rząd ogłosił dzisiaj następującą depeszę telegraficzną z Perpignan pod dniem 12. „Baron *Meer*, opatrzywszy w żywność, Cardonę, cofnąć się miał na Manresę. Z Morelli od tego czasu, jak Karoliści zajęli tę twierdzę, nie wiemy nic pewnego. Dnia 29 z. m. *Oraa* wszedł do Benicarlo, które opuścił *Cabrera*, zabrawszy wszystkie temeczne zapasy.“ Wiadomości z Madrytu dochodzą do dn. 6, lecz nic nowego z ważniejszych rzeczy nie zawierają.

— *Journal du Havre* donosi co następuje: „Dnia 3-go Stycznia w Nowym-Orleanie zdarzył się wielki pożar, który obrócił w perzynę więcej, jak 20 wielkich naładowanych towarami składów. Straty cenią przeszło na 2 miliony dollarów. Wiele ludzi zginęło w płomieniach. Z kąd się wyszczał ogień? nic pewnego niewiadomo.“

15-го Lutego.

Król przewodniczył wczora na radzie ministerjalnej, a potem Xięciu *Talleyrand* dawał długą audyencyą.

— Potwierdza się, że Xiężna *Orleańska* jest przy nadziei.

— *Revue de Paris* donosi o niektórych zmianach w korpusie dyplomatycznym. Posel Francuzki w Dreźnie P. *Bussière* uda się jako Posel przy Związku do Frankfortu, a Baron *Alyce de Cizey*, jako Minister pełnomocny do Meksyka i zmieni tam Barona *Deffaudis*, który przeznaczony jest do Dreznia.

— Domysł, że część zasłanych tu w ostatnim czasie pożarów, nie przez sam tylko zdarzyło się przypadek, wczora brał potwierdzenia. Na dwóch bowiem miejscach wybuchnął ogień, który był ugaszony tak prędko, że jeszcze znalezione łatwo zapalną materją, która była przygotowaną do rozszerzenia ognia. Policya gorliwie usiłuje, wysledzić sprawców tej zbrodni.

— *Quotidienne* zawiera list z Madrytu pod d. 7-m, w którym donoszą, że *Basilio Garcia*, odniósł nad Krystynistami zwycięstwo. Kolumna tych ostatnich, składająca się z 1000 ludzi, miała bydź do szczytu zniesioną. Podług tego listu, bitwa zasza pod Marazatel, dokąd Karoliści uwiedzeni zostali przez pozorne manewry *Guerrillero Palillos*, i potem w odwrócie przez *Garcia* napadnięci zostali. *Narvaez* ogłosił prowincye Sewilli i Kadyxu, w stanie oblężenia. Srodka tego obwyčili się *Escalante* w Granadzie i *Pardinas* w Ciudad-Real.

— W listach od granic Hiszpańskich donoszą, że *Don Carlos* d. 6 o godz. 10 rano opuścił Llodio, zamierzając przenieść główną swą kwatery, naprzód do Durango, potem zaś w końcu miesiąca do Estelli. Jenerał *Guergué* jemu towarzyszy. Krystyniści, po wyjściu z *Balmasedy* w odwrócie swym ku *Villarcayo* żywo niepokojeni byli przez Karolistów, pod wodzą *Castora Andehaga* i ponieść mieli znaczną stratę. Z Salamanki dowiadujemy się, że tam odkryty został spisek Karolistowski, skutkiem którego więcej, jak 300 uzbrojonych opuściło miasto. W Katalonii Wyższej, Karoliści coraz się więcej rozszerzają, i rozumieją, że w przeciągu trzech miesięcy, całkiem zatym tę prowincyą. (A.P.S.Z.)

Dnia 16.

Mówią o dalszych zmianach w korpusie dyplomatycznym. Powiadają, że P. *Rumigny* przeniesiony będzie z Turynu do Neapolu, a jego następcą w Turynie będzie Baron *Mortier*, terazniejszy poseł w Hadze, na miejsce którego weydzie P. *Bacourt*, poseł w Karls-

соль въ Карлсруэ Г. Вакуръ. Напротивъ Г. Варенъ изъ Гамбурга будетъ переведенъ въ Карлсруэ а Г. Иполитъ Ларошефуко будетъ на мѣсто его въ Гамбургъ. Говорятъ также, что Г. Серуррье нашъ Посланникъ въ Брюссель получитъ пенсіонъ а на его мѣсто мѣсто поступитъ Г. Монталембергъ, Перъ Франціи.

— Главная квартира Донъ-Карлоса 8-го ч. находилась въ Аскоиціи. (A.P.S.Z.)

А Н Г Л І Я.

Въ засѣданіи Верхняго Парламента 10-го Февраля, Канадскій билль получилъ Королевское утвержденіе; Лордъ Канцлеръ, Лордъ Гленельгъ и Графъ Шефтсбурѣ дѣйствовали при семъ какъ Коммиссары Ея Величества. Лордъ Брумъ и Лордъ Фицвиллемъ сдѣлали противу билля протестъ, объявивъ, что они не могутъ принять ответственности за билль, которымъ народъ могъ бы быть приведенъ въ величайшее затрудненіе.

Лондонъ, 13-го Февраля.

Королева вчера въ сопровожденіи Графини Дургама, посѣщала Принцессу Софію въ Кенсингтонъ и потомъ давала аудіенцію Лордамъ Голланду и Гиллю.

— Посланники: Прусскій, Неаполитанскій, Ганноверскій и Северо-Американскій, занимались вчера въ иностранномъ Департаментѣ.

— Въ Субботу Лордъ Маіоръ давалъ Министрамъ блистательный обѣдъ въ которомъ также участвовалъ Лондонскій Епископъ, Алдерманы и Шерифы.

— Умершій Графъ Эльдонъ въ своемъ завѣщаніи отказалъ двумъ своимъ дочерямъ каждой по 4,000 ф. с. пожизненнаго дохода, каждому своему внуку, капиталъ въ 10,000 фун. и каждой своей внучкѣ капиталъ въ 5,000 фун. стер. Его Гофмейстеръ получаетъ 100 фун. ст.; каждый изъ служителей, который былъ при немъ нѣсколько лѣтъ, 50 фун.; каждый изъ прочихъ служащихъ по 20 фун.; всѣ годично и пожизненно. Остальное огромное имущество получаетъ въ наслѣдство сынъ его, теперешній Графъ Эльдонъ.

— По сообщенію Times, Британское войско раздѣлено теперь слѣдующимъ образомъ: 1) Въ Англіи 13 полковъ конницы и 13 полк. пѣхоты; кромѣ того Депо 23 полковъ, которые стоятъ за границею. 2) Въ Ирландіи 6 полковъ конницы и 16 полк. пѣхоты; кромѣ того Депо 25 полковъ, которые стоятъ за границею. 3) Въ Шотландіи 2 полка конницы, и 2 полка пѣхоты и Депо 3 полковъ, которые стоятъ за границею. 4) Въ Остѣ-Индіи 4 полка конницы и 20 полк. пѣхоты. 5) Во владѣніяхъ въ Средиземномъ морѣ 8 полк. пѣхоты. 6) Въ Канадѣ 8 полк. пѣхоты. 7) Въ Вестъ-Индіи 7 полк. пѣхоты. 8) Въ Гибралтарѣ 5 полк. пѣхоты. 9) Въ Ямаикѣ 5 полк. пѣхоты. 10) Въ Новомъ Южномъ Валлисѣ и Вандеменской землѣ 5 полк. пѣхоты. 11) Въ Цейлонѣ 3 полка пѣхоты. 12) На мысѣ Доброй Надежды 3 полка пѣхоты. 13) На остр. Св. Маврикія 3 полка пѣхоты. 14) Въ Новой Шотландіи и Новомъ Брауншвейгѣ 2 полк. пѣхоты. 15) На остр. Бермудасъ 2 полка пѣхоты. 16) На островѣ Св. Елены 1 полк. пѣхоты. 17) На пути изъ колоній въ Англію 3 полка. 18) На пути изъ Англіи въ колоніи 4 полка. Всего 26 полковъ конницы и 109 полковъ пѣхоты. Между этими заграничными владѣніями, только въ Остѣ-Индіи состоитъ конница. (A.P.S.Z.)

Г Е Р М А Н І Я.

Веймаръ, 16-го Февраля.

Сегодня празднуемъ былъ день рожденія нашей почтенной Вел. Герцогини; дальнѣйшія увеселенія отложены до совершеннаго выздоровленія Вел. Герцога.

— Многіе Нѣмецкіе журналы хвалятъ терпимость Веймарцевъ, касательно всѣхъ вѣроисповѣданій, такъ какъ гробъ одной католической дѣвцы несли къ могилѣ, Лютеране, Католики и одинъ Еврейскій врачъ. Этотъ актъ терпимости, былъ болѣе выраженіемъ личнаго участія въ смерти. Гораздо болѣе показывается наша терпимость и миролюбивая жизнь всѣхъ исповѣданій между собою, тѣмъ обстоятельствомъ, что лютеранскіе пѣвчіе, въ Католической церкви поютъ службу и органистъ Католической церкви Лютеранинъ.

Франкфуртъ на М., 15-го Февраля.

Съ нѣкотораго времени ходъ курьеровъ между Петербургомъ, Лондономъ и Парижемъ чрезъ нашъ городъ, весьма оживленъ. Многіе слухи возникшіе отъ сего, неосновательны; впрочемъ нѣтъ сомнѣнія, что настоящая частая ѣзда, касается особенно Греческихъ дѣлъ.

— Наступившій недавно сильный морозъ опять остановилъ лёдъ на Майнѣ; между тѣмъ въ верхнихъ частяхъ, послѣ послѣдней оттепели, онъ свободенъ отъ льда. (A.P.S.Z.)

ruhe P. Varennes пренесены бѣдзіе зъ Гамбурга до Karlsruhe, а P. Hipolit Larochefoucauld уда się на мѣсце его до Гамбурга. Мовіагъ teraz о пенсіонваніу P. Serrurier, поста нашего в Bruxelli i о его змненіу przez P. Montalembert, Para Francyi.

— Глówna кватера Don Karlosa d. 8 znajdowała się w Azcoitia. (A.P.S.Z.)

А Н Г Л І Я.

На посѣденіи Избы Wyższej 10 Lutego, Bill Kanadyyski otrzymał Królewskie przyzwolenie. Lord Kanclerz, Lord Glenelg i Hrabia Shaftesbury działali w tém, jako Kommissarze Jey Kr. Mości. Lord Brougham i Lord Fitzwilliam protestowali się przeciwko bilowi, oświadczając, że nie chcieliby przyzwoać odpowiedzialności za bill, przez który naród mógłby być zawiakany w wielkie trudności.

Лондонъ, дня 13-го Lutego.

Крóлева в тоwarzystwie Hrabiny Durham odwiedziła wczora Jey Kr. Wys. Xięzniczke Zofią w pałacu Kenington, a potem dawała audyencye Lordom Holland i Hill.

— Poslowie Prusski, Neapolitański, Hannoverски i Pólnocno-Amerykański, pracowali wczora w wydziale spraw zewnetrznych.

— W sobotę Lord Major dawał Ministrom świetny obiad, na którym naydowali się również, Biskup Londyński, Aldermanowie i Szeryfowie.

— Zmarły Hrabia Eldon w testamencie, zapisał dwóm swoim córkom, kaźdey dożywotniego dochodu po 4,000 fun. szter., kaźdemu ze swoich wnuków kapitału po 10,000 fun., kaźdey wnuczce kapitału po 5,000 fun. s. Jego mistrz domu i dworu otrzymuje 100 funtow; kaźdy ze służących, który zostawał przy nim pewną liczbę lat, 50 funtow; kaźdy z dalszych służących 20 funtow; wszyscy rocznie i dożywotnie. Resztę wielkiego majątku odziedzicza syn jego, terażniejszy Hrabia Eldon.

— Podług Times, woysko Angielskie rozdzielone jest teraz w następujący sposób: 1) W Anglii 13 półkow jazdy i 13 półków piechoty; oprócz tego depo 23-ch półków, które stoją za granicą. 2) W Irlandyi 6 półków jazdy i 16 półków piechoty; oprócz tego depo 25-ciu półków, które stoją za granicą. 3) W Szkocyi 2 półki jazdy i 2 półki piechoty, oraz depo 3-ch półków, które stoją za granicą. 4) W Indyach Wschodnich 4 półki jazdy i 20 półków piechoty. 5) W posiadłościach na morzu Sródziemuém, 8 półków piechoty. 6) W Kanadzie, 8 półków piechoty. 7) W Indyach Zachodnich, 7 półków piechoty. 8) W Gibraltarze, 5 półków piechoty. 9) Na Jamaica, 5 półków piechoty. 10) W nowej południowej Wallii i kraju Vandiemem, 5 półków piechoty. 11) Na wyspie Ceylon, 5 półków piechoty. 12) Na przylądku Dobrey Nadziei, 3 półki piechoty. 13) Na wyspie Sw. Maurycyego, 3 półki piechoty. 14) W Nowey Szkocyi i Nowym Brunswiku, 2 półki piechoty. 15) Na wyspach Bermudzkich, 2 półki piechoty. 16) Na wyspie S.w. Heleny, 1 półk piechoty. 17) Na drodze z osad do Anglii, 3 półki. 18) Na drodze z Anglii do osad, 4 półki. Wszystkich, 26 półkow jazdy i 109 półków piechoty. Ze wszystkich posiadłości zagranicznych, w samych tylko Indyach Wschodnich znajduje się jazda. (A.P.S.Z.)

Н І Е М С У.

Weimar, 16 go Lutego.

Dzisiaj obchodzony był dzień urodzin naszej Wielkiej Xięzny, dalsze zabawy odłożone zostały do zupełnego ozdrowienia samego Wielkiego Xięcia.

— Wszystkie dzienniki Niemieckie pochwalają tolerancyą mieszkańców Weimaru wszystkich wyznań, gdy ciało zmarłej jednej katolickiej panny, niesione było do grobu przez Lutrow, Katolików i żydowskiego lekarza. Akt ten tolerancyi był raczej wyrazem osobistego udziałenia nad przypadkiem śmierci. Daleko więcey okazuje się nasza tolerancya i zgodne życie wszystkich wyznań pomiędzy sobą, w tej okoliczności, że luterscy śpiewacy, śpiewają mszę w kościele katolickim, a organista kościoła katolickiego jest luter.

Frankfort, na M. 15-go Lutego.

Od niejakiego czasu bieg gońców pomiędzy Petersburgiem, Londynem i Paryżem przez nasze miasto, bardzo jest ożywiony. Wiele pogłosek, które stąd powstały, są bezzasadne; lecz nie ma wątpliwości, że ten częsty bieg gońców tycze się szczegolniey spraw Grecyi.

— Nastale niedawno mocne mrozy, znowu wstrzymały krę na Menie; w górze zaś przez ostatnią odwilż ta rzeka zupełnie od lodu jest wolną.

Мюнхенъ, 9-го Февраля.

Говорятъ, что дворъ нашъ получилъ изъ Греціи неблагоприятныя извѣстія, въ слѣдствіе чего Король пригласилъ къ себѣ Г-на *Абеля* принадлежавшаго прежде, какъ извѣстно, къ Греческому Регентству, именно для совѣщанія съ нимъ, какія въ такихъ обстоятельствахъ должно принять мѣры.

Гамбургъ, 9-го Февраля.

Прошедшую ночь здѣсь былъ ужасный пожаръ, превратившій въ пепель на Калькгофской площади нѣсколько амбаровъ наполненныхъ разными товарами, оцененными въ полъ милліона марковъ (марка $3\frac{1}{2}$ зл. пол.). При семъ несчастномъ случаѣ лишились жизни три человека дѣйствовавшіе пожарными трубами и три жительствовавшія тамъ вдовы. Говорятъ, что огонь подложенъ. (Настоящее извѣстіе сообщено въ частномъ письмѣ; Гамбургскія газеты отъ 13 Февраля ничего еще о томъ не упоминаютъ). (G.C.)

И т а л і я.

Римъ, 6-го Февраля.

Сегодняшній день Папской Коронаціи, кромѣ торжественной службы въ Ватиканѣ, ознаменованъ также раздачею милостыни Его Святѣйшества деньгами и продовольствіемъ, бѣднымъ жителямъ города. Вчера вечеромъ общественныя зданія, палаты Вельможъ и многіе дома гражданъ, великолѣпно были освѣщены. Члены святой коллегіи воспользовались симъ обстоятельствомъ для оказанія Папѣ приверженности и почтенія, и поднесли весьма драгоцѣнные сосуды употребляемые при службѣ. Частныя лица поднесли весьма искусно приготовленные хрустальные издѣлія. — Герцогъ *Бернгардъ* Саксенъ-Веймарскій остался здѣсь за болѣзнію своего сына. — Между многими прибывшими сюда иностранцами, находится также Князь *Ливенъ*, прежній Русскій Посланникъ въ Лондонѣ. Полагаютъ, что онъ здѣсь остается, чтобы скорѣе окончить давно уже начатые договоры. — Консисторія долженствовала быть вчера, отложена до 12-го числа и все еще неизвѣстно, будутъ ли произведены въ Кардиналы другіе, кромѣ шести поименованныхъ прежде Прелатовъ.

Пица, 5-го Февраля.

Эрцгерцогиня *Тосканская* сегодня въ 4 час. утра, благополучно разрѣшилась Принцессою; высокая родительница и новорожденная совершенно здоровы. Герцогиня *Лукская* сегодня посѣщала нашъ дворъ.

Неаполь, 3-го Февраля.

Тогда какъ на сѣверѣ и даже въ Сѣверной Италіи, вообще жалуются на большой холодъ, здѣсь слышны безпрестанно жалобы на теплую вездѣ температуру, которая съ собою наноситъ продолжительный Сирокко или южный вѣтеръ. Миндальныя, персиковыя и абрикосовыя деревья, небольшіе кустарники, какъ миртовые и проч., совершенно покрыты цвѣтомъ и окрестъ распространяютъ бальзамическій и почти удушливый запахъ.

— Между испытателями древностей возбудило вниманіе, открытіе въ здѣшней каедрѣ трехъ гробницъ, которыя до сихъ поръ почитаемы только были украшеніемъ церкви. Одна изъ нихъ заключаетъ гробъ и останки Карла Анжуйскаго, двѣ другія, останки его внука Карла, Венгерскаго Короля, и его супруги Клементіи, дочери Рудольфа Габсбургскаго. Трупъ послѣдней будто еще не поврежденъ, а потому вѣроятно онъ набальзамированъ; въ гробъ ея супруга найденъ плащъ изъ дамасскаго шелка.

(A.P.S.Z.)

И с п а н і я

Льодіо, 30-го Января.

Вотъ обзорніе дѣйствительныхъ Карлистскихъ силъ, а также вѣрное показаніе наличныхъ орудій и мѣста, гдѣ онѣ выставлены. Войско въ Наваррскихъ провинціяхъ. Въ Наваррѣ: Генераль-Командантъ Францискъ *Гарсія*. Батальонъ гидовъ 700 чел., 15 батал. по 650 чел., 6 эскадроновъ по 600 лошадей. Приграничной стражи 350 чел. Эстелла, гарнизонъ 300 чел. Укрѣпленіе Грегорио 150 чел. Укрѣпленіе Св. Варвары 150 чел. Укрѣпленіе Монжарденъ 150 чел. — Въ Алавѣ: Генераль-Командантъ Донъ *Иосифъ Эльгуза*. 8 батал. по 600 чел., 1 эскадронъ 120 лощ. Приграничная стража 350 чел. Замокъ Гуэварра 250 чел., Арсага, гарнизонъ 120. — Въ Гвипускон: Генераль-Командантъ Педро *Истуриса* 8 батал. по 650 чел. 1 эскадронъ 110 лощ. Толоза, гарнизонъ 250 чел. Бергара, гарнизонъ 200 чел. Приграничная стража 350 чел. — Въ Бискаіи: Генераль-Командантъ Донъ Мануиль *Сараза*. 10 батал. по 620 чел. 1 эскадронъ 115 лошадей, приграничная стража 350 чел. Артиллерія всѣхъ четырехъ провинцій 400 чел. корпусъ гвардіи 80 лошадей, пѣхотной гвардіи 100 чел. Въ провинціяхъ по ту сторону Эбра, со вклю-

Monachium 9-го Lutego.

Мовіа, że dwór nasz miał właśnie otrzymać nie-pocieszające z Grecji doniesienia, skutkiem czego przywołał zaraz Król do siebie P. Abel, który jak wiadomo, należał do regencyi Greckiej, a to w celu naradzenia się z nim: jakieby w tych okolicznościach wypadło przedsięwziąć środki?

Hamburg, 9 Lutego.

Nocy upłynionej mieliśmy tu wielki pożar, który na placu Kalkhof obrócił w perzynę kilka śpichrzow, napełnionych podobno różnego rodzaju towarami, a do wysokości pół-miliona mark (marka $3\frac{1}{2}$ zł. pols.), szacowanemi. W tém nieszczęściu utraciło życie trzech ludzi przy sikawkach działających i trzy wdowy, które tam mieszkaly. Mowią że ogień był podłożony. (Niniejszą wiadomość udzielamy z listu prywatnego; gazety Hamburgskie z dnia 13 Lutego, nic jeszcze o tém niewspominają.) (G.C.)

W ł o s n y.

Rzym, 6 Lutego.

Dzisiejsza rocznica Koronacyi Papieża, oprócz uroczystego nabożeństwa na Watykanie, była takż święconą przez rozdanie jałmużny Ojca świętego, w pieniądzach i żywności dla ubogich miasta. Wczora wieczorem gmachy rządowe, pałace magnatów i wiele mieszkań obywatelskich uroczyście były oświecone. Członkowie świętego kolegium obrali tę okoliczność dla okazania Papieżowi swojej przychylności i uszanowania przez ofiarowanie bardzo kosztownych naczyń, używanych przy odprawowaniu mszy ś. Prywatne osoby złożyły kosztowne roboty kryształowe — Xiążę *Bernhard* Sasko-Weimarski zatrzymał się tu z przyczyny słabości swojego syna. — Pomiedzy wielą tu cudzoziemcami znajduje się takż Xiążę *Lieven*, dawniej Poseł Rosyjski w Londynie. Obecność jego chcą tu mieć w związku z blizkim ukończeniem dawno już rozpoczętych układów. — Konsystorz, który się wczora miał zgromadzić, odłożony został do d. 12 i niema jeszcze pewności: azali będą mianowani inni, oprócz już dawniej wymienionych sześciu Prałatów, na Kardynałów.

Piza, 5 Lutego.

Arcy Xiężna Toskańska dzisiaj o godzinie 4-tej rano szczęśliwie powiła córkę; matka i nowonarodzona są w najlepszym zdrowiu. Xiężna Łukieska była dzisiaj z odwiedzeniem u naszego dworu.

Neapol, 3-го Lutego.

W tym czasie, kiedy na północy, a nawet we Włoszech północnych, powszechnie uskarżają się na srogie zimno, tu słyszemy ciągle uskarżających się na zbyt ciepłą temperaturę, która sprowadza długo trwający Scirocco czyli wiatr południowy. Drzewa migdałowe, brzoskwiniowe i abrykozowe, mniejsze krzaki, jak myrty i t. d., okryte są kwiatem i balsamiczny naokoło wydają zapach.

— Pomiedzy badaczami starożytności wzbudziło uwagę odkrycie trzech grobowców w tutejszej katedrze, które dotąd uważane były prosto za ozdoby kościoła. Jeden z nich zawiera trunę i kości Karola Andegawskiego, dwa inne zwłoki jego wnuka Karola K róla Węgiejskiego i jego małżonki Klemencyi, córki Rudolfa Habsburskiego. Ciało ostatniey ma być jeszcze nieepsute, a więc zapewna jest nabalsamowane; w trunie jej małżonka znaleziono płaszcz adamaszkowy.

H i s z p a n i a.

Llodio, 30-го Stycznia.

Następujące jest obejrzenie istotnych sił Karolistowskich, również dokładne podanie znajdujących się obecnie dział i gdzie one są wystawione. Wojska w prowincjach Nawarry. W Nawarrze: Komendant Jeneralny Franciszek *Garcia*. Batalion Guidów 700 ludzi, 15 batalionów po 650 ludzi, 6 szwadronów po 600 koni. Straż graniczna 350 ludzi. Estella, załoga 300 ludzi. Twierdza Gregorio 150 ludzi. Twierdza Sw. Barbary 150 ludzi. Twierdza Montjardin 150 ludzi. W Alawie: Jeneralny Komendant, Don Joseph *Elgueta* 8 батал. по 600 ludzi, 1 szwadrom 120 koni — Straż graniczna 350 ludzi. Zamek Guevarra 250 ludzi. Arzaza, załoga 120. W Guipuzcoa: Jeneralny Komendant Pedro *Isturiza*. 8 батал. по 650 l., 1 szwadron 110 k. Toloza, załoga 250 l. Bergara, załoga 200 l. Straż graniczna 350 l. — W Biskai: Jeneralny Komendant Don Miguel *Sarasa* 10 батал. по 620 l., 1 szwadron 115 k. Straż graniczna 350 l. Artillerya wszystkich czterech prowincy 400 ludzi. Gwardya konna 80 ludzi, gwardya piesza 100 l. W prowincjach po tamtej stronie Ebru, łącznie ze wszystkimi Guerillasami znajduje się przynajmniej jeszcze 60,000 pod bronią za

ченіемъ всѣхъ Гериласовъ, находится подъ ружьемъ еще по крайней мѣрѣ 60,000 чел. въ пользу *Донъ-Карлоса*. Артиллерія. въ Наваррѣ 2 орудія, въ Алавѣ 31 орудіи, въ Бискаи 5 орудій, въ Гвипускоа 16 орудій. Къ сему принадлежатъ 4 орудія у Дона *Базиліо*, 6 въ Бергѣ, 4 въ Каталоніи и 16 въ Кантавіехъ. (A.P.S.Z.)

П О Р Т У Г А Л И Я.
Лиссабонъ, 30-го Января.

Выборъ новыхъ членовъ Лиссабонскаго муниципалитета, весьма неудаченъ, — онъ палъ на многихъ, все неизвѣстныхъ людей, принадлежащихъ къ низшему классу общества. Въ Президенты избранъ хирургъ, весьма мало свѣдущій, даже по обязанностямъ своего ученаго званія, а Вице-Президентомъ назначенъ шинкарь изъ части города, населенной водовозами и разнощиками угля. Новоизбранные члены были въ большихъ хлопотахъ на первомъ засѣданіи въ ратушѣ. Многие изъ нихъ не рѣшились сѣсть, на обитыхъ бархатомъ кресла, опасаясь замарать ихъ своими, хотя и праздничными, кафтанами. (О. Г. Ц. Ш.)

Т у р ц и я.
Константинополь, 15-го Января.

Слышно, что старались привести Султана въ согласіе съ *Мегмедомъ-Али*. Какія были сдѣланы Султану предложенія, трудно узнать; однако кажется не были лучше прежнихъ, ибо Султанъ не согласился принять ихъ, хотя не смотря на то что неохотно желаетъ договариваться съ подданнымъ, готовъ слушать справедливыя предложенія, чтобы только обезпечить для своего государства прочный миръ. Что касается *Мегмеда-Али*, онъ охотно пожертвуетъ денежными средствами, чтобы только пріобрѣсть признаніе независимости съ наследниками своими въ Египтѣ и Сиріи.

— За нѣсколько дней Правительство получило благопріятныя извѣстія изъ Дярбекира. Донесеніе о смерти *Ревандусъ-Бея*, не произвело столь сильнаго впечатлѣнія на поколѣнія Курдовъ какъ ожидали. Нѣкоторые начальники мятежнскихъ шаекъ, хотѣли воспользоваться симъ обстоятельствомъ, чтобы увеличить число своихъ приверженцевъ, однако эти покушенія открыли только ихъ слабость и обнаружили съ ихъ стороны неумѣстное сопротивленіе, которое съ наступленіемъ весны должно быть совершенно истреблено. Между имѣвшими личныя сношенія съ *Ревандусъ-Беемъ*, обнаружили правда нѣкоторыя волненія, но они легко усмирены безъ строгихъ мѣръ. Войско при Таврисѣ снабжено надлежащими потребностями, въ поминовеніи и порядкѣ, зачяло зимній лагерь вовсе неопасаясь безпокойства. Командиръ онаго увѣренъ, что первыя весеннія вылазки, усмирятъ мятежныя толпы и приведутъ ихъ въ повиновеніе. Военныя приготовленія *Ибрагима-Паши* въ Сиріи и волненіе, въ которомъ безпрерывно находится сія провинція, обращаютъ постоянное вниманіе. *Гафизъ-Паша* предпринялъ всѣ мѣры, чтобы обезпечить себя отъ нападенія съ сей стороны.

24-го Января.
Съ 23 на 24 ч. ночью, умеръ младшій сынъ Султана, Принцъ *Нисса-Меддин* на 3 году жизни. Въ тотъ же день въ столицѣ и окрестностяхъ чувствуемы были три не очень сильныя потрясенія земли. (G.C.)

СѢВЕРО-АМЕРИКАНСКІЕ СОЕДИНЕННЫЕ ШТАТЫ.
Вашингтонъ, 8-го Января.

Президентъ представилъ въ собраніе Конгресса слѣдующее донесеніе:

Въ отвращеніе могущихъ произойти безпорядковъ на сѣверныхъ рубежахъ нашего края, по поводу смятеній въ прилегающей къ нимъ Канадѣ, приняты надлежащія мѣры предупрежденія насильственныхъ поступковъ во владѣніяхъ Соединенныхъ Штатовъ. Между тѣмъ, съ душевнымъ прискорбіемъ вынужденнымъ нахожусь донести объ ужасномъ смертоубійствѣ, случившемся въ нашемъ краѣ, что и побудило меня разставить вдоль границы кордонъ милиціи съ тѣмъ, чтобы на будущее время охранить жителей отъ подобныхъ случаевъ. Приложенныя бумаги заключаютъ свѣденія по сему дѣлу. Нужнымъ считаю присовокупить, что съ симъ вмѣстѣ сообщаю подробности этаго происшествія Англійскому Посланнику, и прошу сообщить мнѣ дальнѣйшія распоряженія Конгресса, по поводу неожиданныхъ обстоятельствъ, въ коихъ край нашъ находится. *М. фанъ Буренъ.*

По прочтеніи донесенія Президента, собраніе извѣстилось изъ приложенныхъ бумагъ о нападеніи на купеческое судно *Каролина*, и дѣло по сему предмету поступило на разсмотрѣніе. Г-нъ *Толпсонъ* полагае, что если обстоятельства сопутствовавшія овладѣнію судномъ *Каролина* достоверны, то мѣры

Don Carlota. Артиллерія: въ Наваррѣ 20 дѣла, въ Алавѣ 31 дѣла, въ Бискаи 5 дѣла, въ Гвипускоа 16 дѣла. До tego належатъ 4 дѣла, которые *Don Basilio* prowadzi z sobą, 6 въ Берга, 4 въ Каталоніи и 16 въ Кантавіея. (A.P.S.Z.)

П О Р Т У Г А Л И Я.
Lisbona, d. 30 Stycznia.

Wybory nowych członków municipalności Lisbońskiej wypadły najniekorzystniej: weszli bowiem do jej składu ludzie nieznanі i należący do ostatniej klasy towarzystwa. Prezesem jest chirurg mało oznajomiony ze swoim naukowym powołaniem, a wiceprezesem, szynkarz z dzielnicy miasta, w której wozivody i roznosiciele węgla mieszkają. Nowi ci członkowie w wielkim znajdowali się kłopotcie na swoim pierwszym posiedzeniu. Wielu z nich, obawiało się sięść na krzesłach aksamitnych, aby ich swemi, lubo świętecznemi, sukniami, nie poplamić. (G.R.K.P.)

Т у р ц и я.
Konstantynopol, d. 15 Stycznia.

Мовіа, że starano się skłonić Sułtana do zgody z *Mehmedem-Ali*. Jakie były propozycje, które podano Sułtanowi, nie można wiedzieć; nie były jednakże, ile się zdaje, lepsze od dawnych; bo Sułtan nie znalazł się skłonny do ich przyjęcia, chociaż mimo niechęci swojej do układania się z poddanym, jest gotowy wysłuchać słusznych wniosków, byle tylko mógł zapewnić trwałą pokoy swemu krajowi. Co do *Mehmeda Alego*, ten chętnie poniesie znaczne ofiary pieniężne, byle tylko uzyskał uznanie niezawisłości dla siebie następców swoich w Egipcie i Syrii.

Rząd otrzymał przed kilką dniami pomyślnе doniesienia z Diarbekiru. Wiadomość o śmierci *Revandus-Beja*, nie sprawiła tak mocnego wrażenia na pokoleniach Kurdów, jak się spodziewano. Niektórzy naczelnicy band buntowniczych, chcieli wprowadzić korzystać z tej okoliczności, aby powiększyć liczbę stronników swoich, jednakże te ich zamachy posłużyły tylko do tego, aby wykryć ich niemoc i dać dowód z ich strony niedorzeczności oporu, który z nadejściem wiosny zupełnie zniknąć musi. Pomiedzy temi, którzy osobiste z *Revandus-Bejem* mieli stosunki, okazało się wprowadzić niejakiе poruszenie, ale przytłumiono je bez trudności i bez użycia środków surowych. Wojsko przy Taurus we wszystko, jak należy, zaopatrzone, w karności i porządku trzymane, zajęło zimowe leże swoje bez obawy, aby niepokojone było. Dowódzca tegoż jest przekonany, że pierwsze wycieczki z nadejściem wiosny, poskromią zbuntowane hordy i do posłuszeństwa je przywrócą. Wojenne przygotowania *Ibrahima Baszy* w Syrii i wzburzenie, w jakim się ciągle ta prowincja znajduje, zwracają pilną uwagę. *Hafiz Basza*, przedsięwziął wszelkie środki, aby się zabezpieczyć przeciwko napadowi z tej strony.

Dnia 24-go.
W nocy z 23 na 24 umarł najmłodszy syn Sułtana, *Xiążę Niessa Meddin*, w 3 roku swojego wieku. Tegoż dnia dały się uczuć w stolicy i okolicach, trzy lekkie wstrząśnienia ziemi. (G.C.)

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁNOCNEJ.
Washington 8-go Stycznia.

Prezydent przesłał dziś Kongressowi poselstwo następujące treści:

Można się było obawiać, ażeby przy panujących rozterkach w Kanadzie, nie zaszły powody do zażaleń na północnej granicy naszego kraju, sąsiedniej Kanadzie. Przedsięwzięte zostały kroki do zapobieżenia, aby żadne zgwałcenia nie miały miejsca w posiadłościach Zjednoczonych stanów. Tym czasem z wielkim żalem donieść muszę Kongressowi o okropnym morderstwie, popełnionym na naszej ziemi, co mnie spowodowało do postawienia milicyi wciąż granic, dla zapobieżenia podobnemu na przyszłość wypadkowi. Złożone papiery wyjaśniają tę okoliczność, przeświadczają oraz, że rzecz cała natychmiast angielskiemu posłowi przedłożona została. Upraszam zatem o przyzwolenia: jakich wymagać będą okoliczności, w których niespodziewanie nasz kraj się znajduje. *M. van Buren.*

Po odczytaniu poselstwa prezydenta, udzielone zostały kongressowi szczegóły względem zabrania statku *Karolina*, następnie przystąpiono do żywych nad tym przedmiotem rozpraw. *P. Thompson* mniemał, że jeżeli potwierdzą się przytoczone okoliczności przy zabraniu *Karoliny*, to postępowanie central-

Правительства слишком слабы. Причемъ онъ присокупилъ, что война съ Англіею была бы величайшимъ зломъ при настоящихъ обстоятельствахъ, по чему, по его мнѣнію, слѣдуетъ дѣйствовать со всевозможною осторожностію. Если дѣйствительно мирные Американцы умерщвлены во время ихъ сна, и неприкосновенность граничнаго права нарушена, говорить онъ, то слѣдуетъ требовать отъ Англійскаго Правительства выдачи преступниковъ, съ тѣмъ, чтобы они понесли наказаніе по законамъ Соединенныхъ Штатовъ; въ случаѣ же отказа въ столь справедливымъ требованіи, онъ первый (Темпсонъ) подастъ голосъ за объявленіемъ войны, не взирая ни на какія, могущія отъ того произойти послѣдствія. — Г. Ретъ совѣтовалъ ожидать болѣе достовѣрныхъ и подробныхъ донесеній, утверждая, что если дѣйствительно на означенномъ судѣ отправляютъ оружіе и волонтеровъ на *Navy-Island*, то поступокъ подчиненныхъ Полковника *M'Nabz*, извинителенъ. (О Г. Ц. П.)

Разныя извѣстія.

Въ Американскихъ газетахъ находимъ любопытныя извѣстія о настоящемъ положеніи Сандвичевыхъ Острововъ, доказывающія, сколь быстро распространилось просвѣщеніе въ сихъ отдаленныхъ странахъ. Въ столицѣ Гонолулу, имѣющей 6,000 жителей, издается газета, сообщающая новости изъ всѣхъ странъ свѣта. Король Каюлькео-ути-Тамеа III самъ утвердилъ изданіе сею журнала. Онъ отвѣчалъ на письменную просьбу редактора Мекинтоша слѣдующее: „Я съ удовольствіемъ узнаю о дѣлахъ другихъ земель и о предметахъ, для меня новыхъ, и соглашаюсь на изданіе.“ Воспитаніе юношества постоянно обращаетъ на себя вниманіе всѣхъ сословій, и газета наполнена статьями объ этомъ предметѣ. Большая школа, для помѣщенія и обученія бѣдныхъ дѣтей, строится; купцы доставляютъ на нее матеріалы, а ремесленники работаютъ даромъ. Въ городѣ находится также общество призрѣнія бѣдныхъ и больныхъ матросовъ. Столица возрастаетъ съ каждымъ днемъ; воздвигается множество каменныхъ зданій. Гастрономы найдутъ на островѣ Воагу (на которомъ лежитъ столица) много предметовъ для своихъ наслажденій. Страна богата растительными произведеніями и бойнымъ скотомъ; сверхъ того, туда ввозятъ все то, что услаждаетъ вкусъ Азіатцевъ, Европейцевъ и Американцевъ. Въ газетѣ печатаются объявленія о продажѣ Китайскихъ конфетъ, шампанскаго, мадеры, бордоскаго, рейвейна, Ямайскаго рома, Голландскихъ: можжевеловой водки и сыра, Вестфальскихъ окороковъ и другихъ Европейскихъ лакомствъ. Ничто не показываетъ столь хорошо степень образованности страны, какъ нужды ея жителей. По этому правилу, образованность острова Воагу очень подвинулась впередъ: тамъ продаютъ дамскіе башмаки изъ Парижа, одеколонъ, фортепіана, диваны, Китайскія и Французскія шелковыя матеріи, казимиръ, игральныя карты (увъ!), вещи для верховой ѣзды и проч. Въ Гонолулу находится даже ресторація. Торговля этой группы острововъ, кажется, значительно распространяется. Съ 6-го Іюля по 9-е Декабря 1835 года, 72 судна посѣтили гавани Воагу, а съ Января по Октябрь 58 кораблей вошли въ одну столицу. Суда сіи принадлежали самой странѣ, Американцамъ или Англичанамъ. Съ 1-го Іюля по 14-е Декабря 1836 года, въ одну гавань Гонолулу вошли 154 судна, въ томъ числѣ 80 бриговъ и голетей, принадлежащихъ самой странѣ, 56 Северо-Американскихъ и 17 Англійскихъ кораблей. Большая часть кораблей послѣднихъ двухъ націй были китоловные. По донесеніямъ Капитановъ китоловныхъ судовъ, въ Октябрь мѣсяцъ, когда Французскій корветъ Ла-Бонитъ посѣтилъ Сандвичевы Острова, 170 Американскихъ и Англійскихъ судовъ занимались ловлею китовъ, между Тропикомъ Рака и 40° сѣверной широты. Уже три года, какъ китоловы, въ Маѣ, Іюнѣ, Іюль и Августъ мѣсяцахъ, отправляются къ берегамъ Японіи, гдѣ киты находятся въ большемъ числѣ и легче ловятся. Лордъ Э. Россель, посѣтившій островъ Воагу на голетѣ Актеонъ, заключилъ договоръ съ Королемъ Тамеа III, по которому подданные Британскаго Правительства имѣютъ право заводить колоніи на Сандвичевыхъ Островахъ, строить дома и ввозить на своихъ судахъ всякаго рода товары. Англійскіе подданные могутъ уязжать съ Сандвичевыхъ Острововъ, когда имъ заблагоразсудится, не теряя ни сколько ни движимаго, ни недвижимаго своего достоянія. Въ случаѣ смерти Англійскаго подданнаго на островахъ, начальство не можетъ дѣлать осмотра или касаться къ оставленному имъ имуществу, но оно должно быть передано, исполнителемъ его завѣщанія, наследникамъ, или, если ихъ нѣтъ, Англійскому Консулу. (Сбв. Пз.)

nego rządu jest aż nadto łagodne; dodał daley, że wojnę z Anglią uważa za wielkie zło; radził zatem postępować z największą ostrożnością; oświadczył nakoniec, iż jeżeli się to sprawdzi, że popełniono mord na pogrążonych we śnie spokojnych obywatelach amerykańskich, i zgwałcono granice Stanów; natenczas domagać się trzeba od Anglii wydania sprawców zbrodni, aby ci podług krajowych praw ukarani byli; w razie zaś odmówienia na tak sprawiedliwe żądanie, on pierwszy (Thompson) głosować będzie za wydaniem wojny, jakiebykolwiek stąd wyniknąć mogły skutki. P. Rhet sądził, że przedewszystkiemi na dokładniejszy wiadomości oczekiwać potrzeba: bo jeżeli Karolina miała istotnie na swoim pokładzie broń i ochotników, przeznaczonych do Navy-Island, w takim razie każdyby tak postąpił, jak uczyniły woyska półkownika *M'Nab*. (G.R.K.P.)

Разныя извѣстія.

W gazetach Amerykańskich znajdujemy ciekawe wiadomości o obecnym stanie Wysp Sandwickich, przekonywające: jak szybko rozszerzyła się o światu w tych dalekich krajach. W stolicy Honolulu, mającej 6,000 mieszkańców, wychodzi gazeta, donosząca o nowościach ze wszystkich krajów świata. Król Kajulkeo-uti-Tameamea III, sam zezwolił na wydawanie tej gazety. Na piśmienną prośbę redaktora Makintosh, Król odpowiedział w te słowa: „Z ukontentowaniem będę dowiadywał się o sprawach innych krajów i o przedmiotach, dla mnie nowych, i zgadzam się na wydawanie.“ Wychowanie młodzieży statecznie zwraca na siebie uwagę wszystkich stanów, a gazeta napełniona jest artykułami o tym przedmiocie. Buduje się wielka szkoła, dla pomieszczenia i uczenia dzieci ubogich; kupcy dostarczają na to materiałow, a rzemieślnicy darmo robią. Znajduje się także w mieście towarzystwo opatrzenia ubogich i chorych maytków. Stolica coraz się powiększa; wiele murowanych gmachow powstaje. Gastronowie znajdują na wyspie Woahu (na której leży stolica) wiele przedmiotow dla swojego zadowolenia. Kraj obfituje w płody roślinne i bydło rogate; nadto, przywożą tam to wszystko, co techce gust Azyatów, Europejczyków i Amerykanow. W gazecie drukują ogłoszenia o sprzedaży konfitur chińskich, wina szampańskiego, madery, bordo, reńskiego, romu janyńskiego, holenderskiej wódki jałowcowey i sera, westfalskich szynek, i różnych przysmakow europejskich. Nic tak dobrze nie wykazuje stopnia cywilizacyi kraju, jak potrzeby jego mieszkańców. Podług tej zasady, cywilizacya wyspy Woahu bardzo postąpiła: sprzedają tam damskie trzewiki z Paryża, wódkę kolońską, fortapiana, dywany, jedwabne materye chińskie i francuzkie, kazimiry, karty do gry (niestety!), rzeczy do jazdy konney i t. d. W Honolulu znajduje się już restauracya. Handel tej gromady wysp, rdaje się znacznie rozszerzać. Od 6-go Lipca do 9-ego Grudnia 1835 roku, 72 okręty odwiedziły port Woahu, a od Stycznia do Października, 58 okrętow weszło do samey stolicy. Okręty te były ich własne, Amerykanów i Anglików. Od 1-go Lipca do 14-go Grudnia 1836 roku, do samego portu Honolulu zawinęło 154 okrętow, w liczbie tej 80 brygow i galiot krajowych, 56 północno-Amerykańskich i 17 okrętow Angielskich. Wielką część okrętow ostatnich dwóch narodów była dla połowu wielorybów. Podług doniesień kapitanow okrętow rybackich, w Październiku, kiedy korweta Francuzka La Bonit odwiedziła wyspy Sandwickie, 170 okrętow Amerykańskich i Angielskich zajmowało się łowieniem wielorybów, między Zwrotnikiem Raka i 40° szerokości północney. Od trzech już lat rybacy w Maju, Czerwcu, Lipcu i Sierpniu, udają się ku brzegom Japonii, gdzie wieloryby znajdują się w wielkiej liczbie i łatwiej dają łowić. Lord E. Russel, który odwiedził wyspę Woahu na golecie Akteon, zawarł traktat z Królem Tameamea III, podług którego poddani Rządu Brytanii Wielkiej mają prawo zaprowadzać osady na wyspach Sandwickich, budować domy i przywozić na swych okrętach wszelkiego rodzaju towary. Poddani Angielscy mogą wyjeżdżać na wyspy Sandwich, jeżeli się im podoba, nie tracąc bynajmniej ani ruchomey, ani nieruchomey swey własności. W razie śmierci Angielskiego poddanego na tych wyspach, Zwierzchność nie może, ani przeglądać, ani się tykać pozostałego po nim majątku, ale wykonawca jego testamentu powinien go oddać successorom, a jeżeli ich nie ma, Konsulowi Angielskiemu. (P.P)